

Karolina Horynová
Literární obraz Prahy v románech dvou mystiků – Gustava Meyrinka
a Jiřího Karáska ze Lvovic

(Posudek vedoucího diplomové práce)

V diplomové práci Karoliny Horynové nedostatky značně převažují nad přednostmi. Začneme tedy tím, co lze považovat za pozitiva. Práce má logickou, byť dost tradiční stavbu. Vychází z obecného vymezení prostoru v literárním díle a toto vymezení následně specifikuje v podobě velkoměstského prostor Prahy. Pozornost věnuje biografickým východiskům tvorby obou sledovaných spisovatelů. Dále se zabývá motivickým rozbohem Karáskových a Meyrinkových textů, přičemž jako východisko volí od každého autora dva romány, které se odehrávají v kulisách Prahy. Závěrečnou kapitolu věnuje tomu, co odkrývá jako obecnější atributy literárního obrazu Prahy – motivu dvojníka, městu jako labyrintu a složitým relacím mezi subjektivním a historickým časem.

Úvodní kapitola dokládá diplomantčinu schopnost orientace v odborné literatuře i schopnost abstraktního zobecnění, byť její závěry mají spíše relativní platnost. Ve druhé části pak autorka vysvětluje své chápání literární specifičnosti (velko-)městského prostoru. To, že se tu opřela téměř výhradně o texty D. Hodrové, je sice limitující, ale pochopitelné omezení a diplomantce bych to nevyčítal. Spíše vadí, že se nepokusila vůči Hodrové alespoň někde vyhradit. Dále diplomantka stručně rekapituluje kulturní a společenské proměny Prahy v předchozích stoletích. I to je v pořádku, ale neměl být historický výklad doplněn i o historii literárního zobrazování města? Když už si autorka všimá stavebních proměn města, neměla alespoň zmínit starší literární pokusy o obraz Prahy, počínaje Tylem, Máchou, Janem z Hvězdy nebo J. E. Vocelem?

Biografická kapitola o Meyrinkovi a Karáskovi je souhrnem známých faktů a záměr „poukázat na intenzivní propojení jejich života a literární tvorby“ se jeví jako redundantní: o takovém propojení přece nikdo nepochybuje.

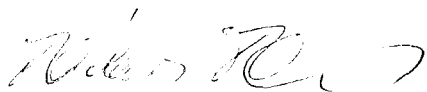
Nejslabší částí práce jsou interpretačně zaměřené kapitoly. Diplomantka vybrala čtyři známé pražské románové texty. Podle vzoru Hodrové se pokusila o „motivickou analýzu“ a popis „vztahové sítě postav“, ale její rozborů jsou vágní a navzájem nepropojené. Protože se rozumně se chce vyhnout pouhému převyprávění děje, zůstává u motivů. Protože je ale neumí vztáhnout k sobě, rozpadají se její interpretace v tříšť nesouvislých dojmů, ilustrovaných více

či méně vhodně ukázkami. To, co by snad skutečně stálo za pozornost, např. syžetová výstavba Karáskovy *Gotické duše*, diplomantčině strnulé perspektivě uniká.

Závěry, které činí z tak obecného popisu, jsou nutně zase obecné. Praha jako labyrint. Praha jako místo prostupujících se časů – kolikrát jsme to slyšeli a četli, u Hodrové, Ripellina. A jvaze i jinde? A Praha jako „dvojník“ zjitřeného protagonisty? Nevychází taková teze snad z až příliš širokého pojetí „dvojníka“?

Právě kvůli autorčině nedůslednosti, rozostřenosti jejího pohledu a obecnosti jejích závěrů vznikla práce, která je pouhým vývarem módních textů o „tajemné“ Praze. Vyvozovat ostatně jakékoli závěry o literárním obrazu města z charakteristiky čtyř románů dvou autorů by bylo odvážné i při důkladnějším čtení. Ale jiné spisovatele, jejichž dílo by se mohlo stát východiskem důkladné analýzy obrazu Prahy, autorka zmiňuje jen v přehledu anebo vůbec. Stranou tak zůstaly prózy V. Mrštíka, K. M. Čapka Choda, A. Sovy, V. Hladíka a mnoha jiných, i německy psané prózy F. Strobla (srovnání s Meyrinkem), W. Hadwigera, M. Broda, R. Slawitschka nebo P. Leppina (jeho *Severinova cesta do temnot* přitom po komparaci s Karáskovou *Gotickou duší* volá). Přestože diplomantka se proti takové výtce v závěru vymezuje vysvětlením, že nic jiného než fragmenty není možno při množství a heterogenosti textů o Praze získat, považují její omezení na obecně známé romány, které jsou schopné doložit již známé teze, za největší slabinu práce.

I z předložené diplomové práce je zřejmé, že diplomantka je schopná abstraktní úvahy a zobecnění, že umí dobře, občas i nápaditě formulovat. Je tedy škoda, že se se svým tématem natolik minula; široce zaměřená práce schopná definovat specifika literárního obrazu Prahy české literatuře i nadále chybí.

PhDr. Václav Vaněk, CSc.